

og for Februar 1882, henholdsvis for Høstafgrøden i 1880 og 1881, se vi, at Kapitelsjæften for Høsten i 1880, der som bekendt var et meget godt Høstaar her i Landet, gjennemgaaende er temmelig høi og gjennemgaaende højere end for Høsten 1881, som var en meget daarlig Høst her i Landet. Jeg tror altsaa ikke, at den Betragtning længere har den Betydning, den tidligere har havt, og naar den ikke i 1854 og 1860, da man gav Lovene om Salg til Arvefæste imod en fast Kornafgift, kunde have tilstrækkelig Styrke til, at man ansaa en saadan Afgift i Korn for uhenfigtsmæssig, tror jeg, at man nu snarest maa have mindre Betænelighed derved. Paa den anden Side har Udviklingsgangen vist den Betydning, den virkelige Betydning, som det har at fixere en saadan Afgift i Korn fremfor i Penge; thi naar man betinger sig en saadan Afgift i Korn, saa har Diemedet ganske sikkert ikke været dette, at man mulig i enkelte ugunstige Aar kunde slumpe til en høi Pris og derved en større Afgift, men Hovedhensynet har ganske sikkert været dette, at man vilde sikke sig imod den som det synes stadige, om end kun i Perioder nu og da, indtrædende Nedgang i Pengenes Værdi, man har villet sikke sig, at man realiter fik den samme Afgift, selv om Pengene efterhaanden sank i Værdi, og dette forekommer mig ogsaa at være et fuldt berettiget Hensyn og et fuldt berettiget Krav. Jeg ser ikke, hvorfor den ene af de to Parter, der have sluttet en Kontrakt om en Afgift, skulde være mere berettiget end den anden til at kræve for sig den Fordel, som fremkommer derved, at denne specielle Vare, hvori Afgiften er lægges, mere end mange andre bliver uberrørt af de rent nominelle Pengeforandringer. Jeg ser ikke, hvad der egentlig kan begrunde, at man, naar man staar ligeoverfor en Kontrakt, som frit er indgaaet af to Parter, skulde sige: Denne Kontrakt giver den ene en økonomisk Fordel, vi finde, at det var henfigtsmæssigt og rigtigst at overføre den fra hans Haand til den Andens Haand, og det er i det Væsentlige dette, denne Bestemmelse i Lovforslaget gaar ud paa. Jeg finder, at der maatte tale meget stærke Grunde for at gjøre en saadan Forandring. — Jeg skal ikke komme ind paa det i de foregaaende Dage omtvistede Begreb Almenvellet. De foregaaende Dages Forhandlinger have viist, at dette Begreb ikke er saa simpelt og saa klart og fastslaaet, at der jo nok kan reise sig adskillige Diskussioner i de enkelte Tilfælde, om, hvorvidt det er en Forandring af Almenvellet eller ikke. Men det forekommer mig, at man vanskeligt her i denne specielle Sag med Frihed kan paakalde Almenvellet

som Grund til at foretage en Forandring i et Forhold, der grunder sig i en privat Kontrakt. Jeg tror, at man saa meget mindre kan og bør gjøre dette, som det ganske sikkert maa siges, at netop Udsigten til at betinge sig en saadan Kornafgift har bragt mangen Godsseier til at sælge sit Fæstegods, medens de vilde have betænkt sig paa at sælge det for en kontant Pengefum, og jeg ser ikke rettere, end at, naar man til Exempel i Loven af 21de Juni 1854 har stillet disse to Overdragelsesformer ganske ved Siden af hinanden, har givet Lehnbesidderen Udgang til at sælge enten til Selveie eller til Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte, og en stor Del Besiddere nu have benyttet en af disse Former, nu ikke kan komme og gjøre gjældende, at dette ikke mere skal staa ved Magt, efterat man derved har bevæget dem til at gaa ind paa en Handel. Thi det maa jo erindres, at det vil være overmaade vanskeligt, ja umuligt, nu at ophjse, om ikke Kjøbesummen var bleven sat ganske anderledes, naar man ikke havde haft derne Bestemmelse i Kontrakten; det vil jo være umuligt, at ophjse, om ikke Kjøbesummen var bleven væsentlig højere, naar man ikke havde haft Udgang til at betinge sig en Kornafgift og derved sikke sig imod Nedgang, begrundet i Konjunkturer, som Ingen kan forudsige, og som ikke vedrøre de paagjældende Forhold i og for sig, men ene og alene stammer fra den Forandring, som Pengenes Værdi undergaar. Men stiller det sig saaledes i al Almindelighed med Hensyn til de Salg til Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte, som ere fremgaaede af en fri Beslutning med en Tilskyndelse af Lovgivningsmagten, saa forekommer det mig, at stille sig endnu mere betænkeligt i de Tilfælde, hvor Lovgivningen selv netop har paabudt denne Overgangsform, for derved at betrygge Interesser, som der skulde værnes om. Jeg sigter derved til Loven af 24de April 1860, som paalagde endel bestemte og udtryffeligt nævnte Stiftelser at sælge deres Gods, med Ret til at sælge, udstykke og pantsætte. Da denne Lod forhandlede, var det et Spørgsmaal, som netop blev reist, om det dog ikke var betænkeligt at afløse dette Gods, fordi det derved let kunde ske, at de indkomne Pengekapitaler i Tidens Løb tabte deres Værdi, at de smuldrede sammen paa en eller anden Maade saa at disse Stiftelser ville blive ude af Stund til at opfylde deres Diemed, og det maa her betænkes, at vi i disse Tilfælde ikke staar ligeoverfor de formentlig mere rige og velstaaende Godsseiere paa den ene Side og Arvefæstebønderne paa den anden Side, men at vi staar lige-